

İlkokul Öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Dersine Yönelik Tutumunun İncelenmesi

Doç. Dr. Hatice Kadioğlu Ateş

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-6916-1257>

İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Temel Eğitim Bölümü, İstanbul – TÜRKİYE

Doç. Dr. Hatice Vatanserver Bayraktar

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-0458-3405>

İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Sınıf Eğitimi Ana Bilim Dalı,
İstanbul – TÜRKİYE

Makale Geçmişi

Geliş: 10.08.2020

Kabul: 20.12.2020

On-line Yayın: 31.12.2020

Anahtar Kelimeler

Sosyal bilgiler dersi

Tutum

İlkokul öğrencileri

Dördüncü sınıf

Sınıf öğretmeni

İlkokul

Araştırma Makalesi

DOI:

<http://dx.doi.org/10.29228/JASSS.46823>

Öz

Çalışmanın amacı ilkököl dördüncü sınıf öğrencilerinin sosyal bilgiler dersine ilişkin tutumunu incelemektir. İlkokul öğrencilerinin sosyal bilgiler dersine ilişkin tutumu sınıf mevcudu, ders başarı notu, öğretmen-öğrenci cinsiyeti, anne-baba eğitim düzeyi, kardeş sayısı, kendine ait çalışma odası olma, ders çalışma ortamı, ilk dönem genel başarı durumu, sosyal bilgiler dersi ödev süresi, sosyal bilgiler dersinde bitişik eğik yazı kullanma durumu, derste aktiflik durumu değişkenlerine göre farklılaşp farklılaşmadığı tespit edilmiştir. Araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Araştırma 2017 yılı Şubat-Haziran ayları içinde Küçükçekmece, Gaziosmanpaşa, Esenler, Sultangazi, Bayrampaşa, Kartal ilkokullarında okuyan 1179 tane dördüncü sınıf öğrencileri ile yapılmıştır. Araştırmada Kadioğlu (2007) tarafından geliştirilen "Sosyal Bilgiler Dersi Tutum Ölçeği" kullanılmıştır. Veriler SPSS 23 ile analiz edilmiştir. Araştırmada elde edilen sonuçlar şu şekildedir: İlkokul öğrencilerinin sosyal bilgiler dersine ilişkin tutumları olumludur. İlkokul öğrencilerinin sosyal bilgiler dersine ilişkin tutumları öğretmen cinsiyeti değişkenine göre kadın öğretmenler lehine anlamlı farklılık bulunmuştur. İlkokul öğrencilerinin sosyal bilgiler dersine ilişkin tutumları öğrenci cinsiyeti değişkenine göre kız öğrenciler lehine anlamlı farklılık bulunmuştur. İlkokul öğrencilerinin sosyal bilgiler dersine ilişkin tutumları ders başarı notu, kendine ait odası olma, ders çalışma ortamı, birinci dönem genel başarı durumu, ödev süresi, sosyal bilgiler dersinde bitişik eğik yazı kullanma durumu, derste aktif olma durumu değişkenlerine göre anlamlı farklılık bulunmuştur. İlkokul öğrencilerinin sosyal bilgiler dersine ilişkin tutumları sınıf mevcudu, anne eğitim düzeyi, baba eğitim düzeyi ve kardeş sayısı değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Atf Bilgisi / Reference Information

Kadioğlu Ateş, H. ve Vatanserver Bayraktar, H. (2020). İlkokul Öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Dersine Yönelik Tutumunun İncelenmesi. *Jass Studies- The Journal of Academic Social Science Studies*, Number: 83, Winter, p. 41-69.

Analysis of Primary School Students 'Attitude to Social School Course

Assoc. Prof. Dr. Hatice Kadioğlu Ateş
Istanbul Sabahattin Zaim University, Faculty of Education, Department of Primary Education,
Istanbul – TURKEY

Assoc. Prof. Dr. Hatice Vatansever Bayraktar
Istanbul Sabahattin Zaim University, Faculty of Education, Primary School Education, Istanbul –
TURKEY

Article History

Submitted: 10.08.2020
Accepted: 20.12.2020
Published Online: 31.12.2020

Keywords

Social studies lesson
Attitude
Primary school students
Fourth grade
Classroom teacher
Primary school

Research Article

DOI:

<http://dx.doi.org/10.29228/JASSS.46823>

Abstract

The aim of the study is to examine primary school fourth grade students' attitudes towards social studies course. Primary school students' attitude towards social studies lesson class size, course success grade, teacher-student gender, parents' education level, number of siblings, own study room, study environment, general success of the first term, social studies course homework time, It was determined whether the use of cursive handwriting in the social studies course differs according to the variables of the activity status in the course. Scanning model was used in the research. The research was conducted with 1179 fourth grade students studying at primary schools in Küçükçekmece, Gaziosmanpaşa, Esenler, Sultangazi, Bayrampaşa, and Kartal in February-June 2017. In the research, "Social Studies Course Attitude Scale" developed by Kadioğlu (2007) was used. Data were analyzed with SPSS 23. The results obtained in the study are as follows: Primary school students' attitudes towards social studies course are positive. Primary school students' attitudes towards social studies lesson were found to be significantly different in favor of female teachers according to the teacher gender variable. Primary school students' attitudes towards social studies lesson were found to be significantly different in favor of female students according to the student gender variable. Primary school students' attitudes towards social studies lesson were found to differ significantly according to the variables of course success grade, having their own room, studying environment, general success in the first term, homework duration, using cursive handwriting in social studies lesson, and being active in the lesson. Primary school students' attitudes towards social studies course do not show a significant difference according to the variables of class size, education level of mother, education level of father and number of siblings.

GİRİŞ

İnsanın birincisi doğal çevre, ikincisi onun tarafından hem doğa hem de diğer kişilerle etkileşimi sonucu oluşturduğu toplumsal çevre olmak üzere iki çevresi vardır. Bu iki çevre, onun var olmasını, bir bakıma insan olmasını sağlar. Birinci çevreyi doğa bilimleri, ikinci çevreyi ise sosyal bilimler incelemeye çalışmaktadır (Sönmez, 1998). Sosyal bilimler, insan ilişkilerini incelerken sosyal bilgiler bir okul eğitim programı olup demokratik düzende vatandaşlık eğitimi programının bir bölümü olarak insan ilişkileri konusu üzerinde durmaktadır (Barth ve Demirtaş, 1997). Sosyal bilgiler, sosyal bilimlerin ürettiği bilgileri etkili vatandaş yetiştirme genel amacı çerçevesinde kullanan bir müfredat programı olarak ifadelendirilir. Sosyal bilgiler bir ders adı yani müfredat programıdır, bir çalışma alanıdır (Tay, 2010:19). Sosyal bilimlere ait akademik disiplinler, sosyal bilgilerin yapı taşlarıdır (Martorella, 1998 akt. Öztürk, 2010:18). Sosyal bilimler geçmiş ve günümüz bağlamında insan ve toplum ile ilintili inceleme yapan disiplinler bütünüdür. İnsan merkezli bir bilim dalları bütünü olarak insanın insanla, toplumla ve devletle olmak üzere diğer kurumlar ile olan ilişkilerini inceleyen bilim dalıdır. Sosyal bilgiler dersi insanı, toplumu ve bunlarla ilişkisi çerçevesinde çevreyi konu alanı olarak inceler (Kabapınar, 2007).

Bilgi, tarih boyunca önemli olmuştur. Özellikle, 19. yüzyıldan sonra bilginin kullanılması, üretilmesi ve işlevselliği daha da önem kazanmıştır. Sosyal bilgilerin de 19. yüzyıldan itibaren önemini arttırması, toplumsal olayların belirlenmesi ve çözümlenmesi sürecini hızlandırmıştır. Zamanla eğitim öğretim kurumlarına giren sosyal bilgiler dersi bu süreçte önemli bir rol almıştır (Turan ve Ulusoy, 2010:1). Sosyal bilgiler genel olarak tarih, coğrafya ve vatandaşlık bilgisi konularını ilişkilendirerek oluşturan ve yaşam boyu sürecek vatandaşlık becerileri sunan bir eğitim programıdır (Meydan, 2010:65). Sosyal Bilgiler; içeriğinde sosyal bilimleri barındıran, çocuklara toplumsal hayatın her sorununu yansıtan ve karşılaştıkları problemlere çözüm yolları bulmalarını öğrenerek öğreten, toplu öğretim anlayışından hareketle biraraya getirilmiş bir ilkökul dersidir (Kadioğlu, 2007).

Bir ülkenin gelişmesi ancak eğitim yoluyla gerçekleşebilir (Kadioğlu Ateş, 2015). Günümüz Türkiye'si tüm dünyanın ilgi odağında olan, tarihsel ve kültürel zenginliği ve daha sayılamayacak birçok özelliği ile öne çıkan bir ülkedir (Heper ve Sayarı, 2016). Türkiye nüfusunun en önemli niteliklerinden biri yaş kompozisyonudur. Genç insanların yüksek oranı Türkiye için bir avantajdır (Taymaz, 2016). Türkiye cumhuriyetinin kuruluşundan itibaren gençliğe resmi söylemde atfedilen rol, cumhuriyet değerlerini ve milletin esenliğini ve çıkarlarını savunmaktan sorumlu bir kurucu öncü rolüdür. Modernleşmeyi ve muasır medeniyete ulaşmayı hedefleyen genç Türkiye'de gençlik bu anlamda devrimlerin de öncüsü olarak görüldü. Eğitime yoğun biçimde odaklanma, bu dönemde elzemdi. Eğitim kişisel ve toplumsal aydınlanmanın ve toplumsal hareketliliğin tek aracı olarak görülüyordu (Saktanber ve Beşpınar, 2016). Çocuk ve gençlerin çağdaş bireyler olarak yetiştirilmesi için onlara, özgür ve bilimsel düşünmenin yollarının ilkökoldan başlayarak öğretilmelidir (Kılıç, 1996: 30). Sosyal bilgiler dersinin en önemli hedefi iyi vatandaş yetiştirilmesidir (Köstüklü, 2016).

İlköğretimde öğrencileri hayata hazırlama aşamasında, öğrencilerin içinde bulunduğu toplumu ve bu toplumun kültürünü, başka kültürleri ve toplumları tanımalarını sağlayacak en önemli dersler arasında "Sosyal Bilgiler" dersi de bulunmaktadır (Turan ve Ulusoy, 2010:43). Sosyal Bilgiler dersi, öğrencilere önemli sosyal becerileri kazandırarak, onların toplumsallaşmalarına ve iyi birer vatandaş olarak yetişmelerine katkı sağlamaktadır. Toplumlar, kendi toplumsal yapılarına uygun bireyleri Sosyal Bilgiler dersi ile yetiştirmektedirler (Deveci, 2003, s.1). Sosyal bilgiler dersi, bireyin yaşamında karşısına çıkacak olan çeşitli sorulara en uygun cevabı verebilmesi için bireyi hayata hazırlar (Savaş ve Ünüvar, 1999).

İlköğretimde öğrencilere istenilen davranışların kazandırılması önceden hazırlanan ve

uygulanan eğitim programları yoluyla sağlanmaktadır. İlköğretim programında farklı dersler yer almakta; bu dersler mihver dersler, ifade ve beceri dersleri olarak adlandırılmaktadır. İlköğretim okulu programında yer alan mihver derslerden biri de Sosyal Bilgilerdir (Karaduman, 2005). Sosyal bilgiler eğitiminin genel amacı, bireylere öncelikle kendini ve fiziksel-sosyal çevresini anlamalarına yardımcı olmaktır (Doğanay, 2015:226).

Sosyal Bilgiler Dersi öğretim programı, toplumsal ve kültürel öğeler dikkate alınarak hazırlanmaktadır. İyi insan, iyi vatandaş yetiştirmek amacıyla bu derste bireylere toplumsal yaşamla ilgili temel bilgi, beceri ve değerler kazandırılarak onların sosyal yaşamında etkin vatandaş olarak yetişmeleri amaçlanmaktadır (Sözer, 2008: 45).

John Dewey (1938), Sosyal Bilgilerin en kısa tanımını "Sosyal Bilgiler sosyal şeylerin çalışmasıdır." şeklinde ifade etmiştir (Welton ve Mallan, 1999). Sosyal Bilgiler Barr, Barth ve Shermis (1978) tarafından "vatandaşlık eğitimi amacıyla Sosyal Bilimler ve İnsan Bilimlerinin bütünleştirilmesi" olarak tanımlanmaktadır. Sosyal Bilgiler "demokratik vatandaşlık için sosyalizasyon süreci"dir (Engle ve Ocha, 1988; akt. Doğanay, 2002).

Sözer (1998a, s.3) Sosyal Bilgileri "temel kültür öğelerini, birçok alandaki çalışmalardan sağlanan bulgulardan, disiplinler arası bir yaklaşımla seçilip yoğrularak oluşturulmuş bilgileri içinde bütünleştiren; ilköğretim düzeyine ve çocuğun küresel algılamaya özelliğine uygun duruma getirilmiş bir ders" olarak görmektedir.

Öğrencilerin bir ders ile ilgili en önemli duyuşsal özelliklerden biri tutumdur (Erden, 1995; Vatansever-Bayraktar ve İşleyen, 2018). Tutum; bilişsel, duyuşsal ve davranışsal boyutlarıyla birey davranışlarının önemli ve kritik bir yordayıcısı olarak görülen psikolojik bir yapıdır (Anderson 1988 akt. Kan ve Akbaş, 2005). Smith'e göre tutum, bir bireye atfedilen ve onun psikolojik obje ile ilgili düşünce, duygu ve davranışlarını düzenli bir biçimde oluşturan bir eğilimdir (Kağıtçıbaşı, 1992; Vatansever-Bayraktar ve İşleyen, 2018). Tutumlar, görüşlerden, değerlerden ve inançlardan farklıdır. Tutumlarla görüşler birbirine benzemekle birlikte; görüşler, genellenebilirlik derecesi ve ölçme tekniği bakımından tutumlardan farklıdır. Görüşler, belirli oluşumlara veya durumlara gösterilen kişisel tepkilerdir. Tutumlar ise daha geniş çapta olaylar grubuna veya insan topluluklarına karşı bireyin tepkilerindeki etkileri bakımından daha geneldir. İnsanlar görüşlerinin farkındadır ama tutumlarının tam olarak farkında olmayabilirler (Tezbaşaran, 1997; Akt. Vatansever Bayraktar, Kadioğlu Ateş ve Afat, 2019).

Sosyal bilgiler dersinin kendinden beklenen işlevleri yerine getirebilmesi için öğrencilerin sosyal bilgiler dersine yönelik ilgi, tutum gibi duyuşsal özelliklerinin bilinmesi önem taşımaktadır. Duyuşsal özelliklerle başarı arasında anlamlı bir ilişki olduğunu gösteren araştırmalar duyuşsal özelliklerin başarının belirlenmesi ve etkilenmesinde önemli bir yeri olduğunu açık bir şekilde ortaya koymaktadır. Genel olarak duyuşsal özelliklerin ilgili alandaki bilişsel başarı değişkeninin yaklaşık dörtte birini açıklayabilme gücünde olduğu tahmin edilmektedir. Duyuşsal alan davranışlarının önemli bir bölümünü tutumlar oluşturmaktadır. Tutumların en az bilişsel alan davranışları kadar önemli olduğu ortaya konulmaktadır (Bloom, 1995 akt. Kadioğlu Ateş, 2015).

Konu ile ilgili literatür incelendiğinde Polat ve Baş (2012) tarafından yapılan "5E Yapılandırıcı Öğrenme Modelinin Sosyal Bilgiler Dersinde Öğrencilerin Erişi Düzeyine Etkisi"; Ayten (2006) tarafından yapılan "İlköğretim okullarında sosyal bilgiler dersini yürüten 4.ve 5. sınıf öğretmenlerinin sosyal bilgiler dersi öğretim programına ilişkin görüşleri"; Akar (2001) tarafından yapılan "İlköğretim Sosyal Bilgiler Programının Değerlendirilmesi"; Açıkgöz (2006) tarafından yapılan "Sosyal Bilgiler Öğretiminde Gezi-Gözlem ve İnceleme Yönteminin Etkililiğinin İncelenmesi"; Kadioğlu (2007) tarafından yapılan "Projeye dayalı öğrenme yönteminin öğrencilerin görsel sunu uygulamalarına ve sosyal bilgiler dersine ilişkin tutumlarına etkisi"; Açar (2010) tarafından yapılan "İlköğretim Sosyal

Bilgiler Dersinde Gözlem Gezisi Uygulamasının Öğrencilerin Eleştirel Düşünme Becerisine ve Çevre Duyarlılığına Etkisi"; Şerifoğlu-Hiçyılmaz (2013) tarafından yapılan "Sosyal bilgiler öğretiminde beyin temelli öğrenme yaklaşımına uygun ortam tasarısının öğrencilerin akademik başarılarına ve derse yönelik tutumlarına etkisi", Akpınar (2012) tarafından yapılan "Ülkemizde Sosyal Bilgiler Öğretiminin Genel Amaçlarına Karşılaştırmalı Bir Bakış"; Ulukaya- Öteleş (2019) tarafından yapılan "Sosyal bilgiler dersinde proje tabanlı öğrenme yönteminin öğrencilerin akademik başarısına, derse karşı tutumuna ve sınıf ortamına ilişkin demokratik tutumuna etkisi"; Akyürek-Tay (2002) tarafından yapılan "İlköğretim 4. ve 5. sınıf sosyal bilgiler dersinde öğrencilerin problem çözme becerilerini geliştirmede işbirliğine dayalı öğrenmenin etkisi konusunda öğretmen, müfettiş ve uzman görüşleri"; Koç (2008) tarafından yapılan "Çoklu zekâ kuramına dayalı olarak gerçekleştirilen proje tabanlı öğrenmenin öğrencilerin 7. sınıf sosyal bilgiler dersindeki tutum ve erişilerine etkisi"; Karataş (2019) tarafından yapılan "Dijital öykü kullanımının sosyal bilgiler dersinde öğrencilerin akademik başarı ve tutumlarına etkisi"; Taşyürek (2017) tarafından yapılan "Sosyal bilgiler dersinde internet kullanımının öğrencilerin akademik başarılarına, bilgilerin kalıcılığına ve derse karşı tutumlarına etkisi"; Yıldız (2015) tarafından yapılan "İlköğretim 6,7. ve 8. sınıf öğrencilerinin ders çalışma alışkanlıklarının sosyal bilgiler dersi akademik başarısı ile derse karşı tutumu arasındaki ilişki"; Özkan (2020) tarafından yapılan "Sınıf öğretmenlerinin sosyal bilgiler dersine ilişkin tutumları ve küresel vatandaşlık görüşleri arasındaki ilişkinin incelenmesi"; Avcı (2019) tarafından yapılan "Sınıf dışı eğitimin ilkökul öğrencilerinin sosyal bilgiler dersine yönelik tutum, başarı ve hatırd tutma düzeyine etkisi"; Arıkan (2019) tarafından yapılan "Sosyal bilgiler dersinde REACT stratejisine dayalı etkinliklerin öğrencilerin akademik başarılarına, sosyal bilgiler dersine yönelik tutumlarına ve öğrenmenin kalıcılığına etkisi"; Durna (2019) tarafından yapılan "Sosyal bilgiler dersinde jigsaw-ı tekniği kullanımının öğrenci başarısına, bilgilerin kalıcılığına ve derse karşı tutuma etkisi başlıklı çalışmalara rastlanmıştır. Ancak ilkökul öğrencilerinin sosyal bilgiler dersine yönelik tutumlarını geniş örnekleme ve bu değişkenlerle inceleyen bir araştırmaya rastlanmamıştır. Bu bakımdan araştırmanın alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı ilkökul öğrencilerinin sosyal bilgiler dersine yönelik tutumlarının ne düzeyde olduğu ve çeşitli değişkenlere göre farklılaşp farklılaşmadığını incelemektir. Bu amaçla aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. İlkokul öğrencilerinin sosyal bilgiler dersine yönelik tutumu hangi düzeydedir?
2. İlkokul öğrencilerinin sosyal bilgiler dersine yönelik tutumu sınıf mevcudu değişkenine göre farklılaşmakta mıdır?
3. İlkokul öğrencilerinin sosyal bilgiler dersine yönelik tutumu sosyal bilgiler dersi ilk dönem başarı notu değişkenine göre farklılaşmakta mıdır?
4. İlkokul öğrencilerinin sosyal bilgiler dersine yönelik tutumu sosyal bilgiler dersi öğretmen cinsiyeti değişkenine göre farklılaşmakta mıdır?
5. İlkokul öğrencilerinin sosyal bilgiler dersine yönelik tutumu öğrenci cinsiyeti değişkenine göre farklılaşmakta mıdır?
6. İlkokul öğrencilerinin sosyal bilgiler dersine yönelik tutumu anne eğitim durumu değişkenine göre farklılaşmakta mıdır?
7. İlkokul öğrencilerinin sosyal bilgiler dersine yönelik tutumu baba eğitim durumu değişkenine göre farklılaşmakta mıdır?
8. İlkokul öğrencilerinin sosyal bilgiler dersine yönelik tutumu sahip olunan kardeş sayısı değişkenine göre farklılaşmakta mıdır?
9. İlkokul öğrencilerinin sosyal bilgiler dersine yönelik tutumu sahip olunan kendine ait çalışma odası olma değişkenine göre farklılaşmakta mıdır?

10. İlkokul öğrencilerinin sosyal bilgiler dersine yönelik tutumu ders çalışma ortamı değişkenine göre farklılaşmakta mıdır?
11. İlkokul öğrencilerinin sosyal bilgiler dersine yönelik tutumu ilk dönem genel başarı durumu değişkenine göre farklılaşmakta mıdır?
12. İlkokul öğrencilerinin sosyal bilgiler dersine yönelik tutumu sosyal bilgiler dersi ödev süresi değişkenine göre farklılaşmakta mıdır?
13. İlkokul öğrencilerinin sosyal bilgiler dersine yönelik tutumu sosyal bilgiler dersinde bitişik eğik yazı kullanma durumu değişkenine göre farklılaşmakta mıdır?
14. İlkokul öğrencilerinin sosyal bilgiler dersine yönelik tutumu sosyal bilgiler dersindeki aktiflik durumu değişkenine göre farklılaşmakta mıdır?

YÖNTEM

Çalışma, gözlemlerin ve ölçme yöntemlerinin tekrarlanabildiği ve sayısal araştırmalar vasıtasıyla gerçekleştirildiği araştırma yöntemi olan nicel araştırma yöntemi kullanılarak gerçekleştirilmiştir.

Araştırmada var olan bir durum incelendiği için nicel araştırma tekniklerinden olan tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın evreni Küçükçekmece, Gaziosmanpaşa, Esenler, Sultangazi, Bayrampaşa ve Kartal ilkokullarında okuyan dördüncü sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır. Araştırmanın örneklemini Küçükçekmece, Gaziosmanpaşa, Esenler, Sultangazi, Bayrampaşa ve Kartal ilkokullarında okuyan 1179 tane dördüncü sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır.

Araştırma 2017 yılı şubat-haziran ayları içinde yapılmıştır. Sosyoekonomik kültürel düzey olarak birbirlerine yakın altı ilçe tespit edilmiştir. Her ilçenin ilçe milli eğitim müdürü, ilkokul müdürleri olmak üzere üç uzman görüşü alınarak dört okulu belirlenmiştir. İlgili okullara gidilerek dördüncü sınıf zümre öğretmenleri ile görüşülmüş ölçeklerin uygulanması için yardım talebinde bulunulmuştur. Uygulama esnasında öğretmenler öğrencilerine ölçekleri dağıtmış bir ders saati boyunca doldurmalarını istemiştir. Ölçekleri toplayan öğretmenlerden araştırmacılar ölçekleri ders bitiminde teslim almıştır.

ÖRNEKLEME İLİŞKİN BULGULAR

Tablo 1. Sınıf Mevcudu

Sınıf Mevcudu	Frekans	Yüzde
25 altı	201	17.0
26-35 arası	434	36.8
36-45 arası	454	38.6
46-55 arası	84	7.1
56 ve üstü	6	0.5

Tablo 1’de görüldüğü üzere öğrencilerin 201’i (%17.0) 25 ve altı, 434’ü (%36.8) 26-35 arası, 454’ü (%38.6) 36-45 arası, 84’ü (%7.1) 46-55 arası ve 6’sı (%0.5) 56 ve üstü sınıf mevcudunun bulunduğu sınıflarda öğrenim görmektedir.

Tablo 2. Ders başarı notu

Başarı Notu	Frekans	Yüzde
1	6	0.5
2	11	0.9
3	111	9.4
4	288	24.4
5	763	64.7

Tablo 2’de görüldüğü gibi öğrencilerin 6’sının (%0.5) ders başarı notu 1, 11’inin (%0.9) ders başarı notu 2, 111’inin (%9.4) ders başarı notu 3, 288’inin (%24.4) ders başarı notu 4, 763’ünün (%64.7) ders başarı notu 5’tir.

Tablo 3. Öğretmen Cinsiyet

Cinsiyet	Frekans	Yüzde
Kadın	714	60.6
Erkek	465	39.4

Tablo 3’de görüldüğü üzere öğretmenlerin 714’ü (%60.6) kadın, 465’i (%39.4) erkek öğretmendir.

Tablo 4. Öğrenci Cinsiyet

Cinsiyet	Frekans	Yüzde
Kız	598	50.7
Erkek	581	49.3

Tablo 4’de görüldüğü üzere öğrencilerin 598’i (%50.7) kız, 581’i (%49.3) erkektir.

Tablo 5. Anne Eğitim Durumu

Anne Eğitim	Frekans	Yüzde
Okur yazar	87	7.4
İlkokul	474	40.2
Ortaokul	243	20.6
Lise	282	23.9
Lisans	87	7.4
Lisansüstü	6	0.5

Tablo 5’de görüldüğü gibi öğrenci annelerinin 87’si (%7.4) okur yazar, 474’ü (%40.2) ilkokul, 243’ü (%20.6) ortaokul, 282’si (%23.9) lise, 87’si (%7.4) lisans ve 6’sı (%0.5) lisansüstü mezunudur.

Tablo 6. Baba Eğitim Durumu

Baba Eğitim	Frekans	Yüzde
Okur yazar	44	3.7
İlkokul	347	29.4
Ortaokul	293	24.9
Lise	329	27.9
Lisans	148	12.6
Lisansüstü	18	1.5

Tablo 6’da görüldüğü üzere öğrenci babalarının 44’ü (%3.7) okur yazar, 347’si (%29.4) ilkokul, 293’ü

(%24.9) ortaokul, 329'u (%27.9) lise, 148'i (%12.6) lisans ve 18'i (%1.5) lisansüstü mezunudur.

Tablo 7. Kardeş Sayısı

Kardeş Sayısı	Frekans	Yüzde
Kardeşi yok	184	15.6
1 kardeşi var	545	46.2
2 kardeşi var	247	20.9
3 ve daha fazla kardeşi var	203	17.2

Tablo 7'de görüldüğü gibi öğrencilerin 184'ünün (%15.6) kardeşi bulunmazken, 545'inin (%46.2) bir kardeşi, 247'sinin (%20.9) iki kardeşi, 203'ünün (%17.2) üç ve daha fazla kardeşi bulunmaktadır.

Tablo 8. Kendisine Ait Odası

Kendisine Ait Odası	Frekans	Yüzde
Var	538	45,6
Yok	250	21.2
Var ama ortak	391	33.2

Tablo 8'de görüldüğü gibi öğrencilerin 538'inin (%45.6) kendine ait bir odası varken, 250'sinin (%21.2) kendine ait bir odası yoktur, 391'inin (%33.2) ise kendine ait ancak ortak kullanılan bir odası bulunmaktadır.

Tablo 9. Ders Çalışma Ortamı

Ders Çalışma Ortamı	Frekans	Yüzde
Sessiz Oda	476	40.4
TV karşısında salonda	101	8.6
Kendi çalışma odasında	602	51.1

Tablo 9'da görüldüğü üzere öğrencilerin 476'sı (%40.4) sessiz odada, 101'i (%8.6) TV karşısında salonda, 602'si (%51.1) kendi çalışma odasında ders çalışmaktadır.

Tablo 10. Birinci Dönem Başarı

Birinci Dönem Başarı	Frekans	Yüzde
Teşekkür Belgesi	415	35.2
Takdir Belgesi	601	51.0
Belge Yok	163	13.8

Tablo 10'da görüldüğü gibi birinci dönemde öğrencilerin 415'i (%35.2) teşekkür belgesi, 601'i (%51.0) takdir belgesi alırken, 163'ünün (%13.8) belgesi bulunmamaktadır.

Tablo 11. Ders Ödev Süresi

Ders Ödev Süresi	Frekans	Yüzde
Yarım saatten az	285	24.2
Yarım-1 saat arası	533	45.2
1-1.5 saat arası	186	15.8
1.5-2 saat arası	115	9.8
2 saatten fazla	60	5.1

Tablo 11’de görüldüğü gibi öğrencilerin 285’i (%24.2) yarım saatten az, 533’ü (%45.2) yarım-1 saat arası, 186’sı (%15.8) 1-1,5 saat arası, 115’i (%9.8) 1.5-2 saat arası, 60’ı (%5.1) 2 saatten fazla ders ödevi yapmaktadır.

Tablo 12. Bitişik Eğik Yazı

Bitişik Eğik Yazı	Frekans	Yüzde
Evet	643	54.5
Hayır	263	22.3
Bazen	273	23.2

Tablo 12’de görüldüğü üzere öğrencilerin 643’ü (%54.5) bitişik eğik yazı yazıyorken, 263’ü (%22.3) yazmamakta, 273’ü (%23.2) ise bazen bitişik eğik yazı yazmaktadır.

Tablo 13. Derste Aktiflik

Derste Aktiflik	Frekans	Yüzde
Her zaman aktif	673	57.1
Aktif değil	139	11.8
Bazen aktif	196	16.6
Genellikle aktif	171	14.5

Tablo 13’de görüldüğü gibi derste öğrencilerin 673’ü (%57.1) her zaman aktif, 139’u (%11.8) aktif değil, 196’sı (%16.6) bazen aktif, 171’i (%14.5) genellikle aktiftir.

VERİ TOPLAMA ARACINA İLİŞKİN BULGULAR

Çalışmada ölçme aracı olarak Kadioğlu (2007) tarafından geliştirilen “Sosyal Bilgiler Dersi Tutum Ölçeği” kullanılmıştır. Ölçme aracının cronbach alfa katsayısı Kadioğlu (2007) tarafından .82 olarak tespit edilmiştir. Faktör analizinde eigen değeri “1” in üzerinde tek bir faktör çıkmıştır. Bu faktörün öz değeri 4.574 açıkladığı varyans yüzdesi ise 45.739 olarak tespit edilmiştir. Madde yükleri .566 ile .763 arasında değişmektedir. Bu da tüm maddelerin sınır değer olan .40 üzerinde olduğunu dolayısıyla, birbirleri ile ilişkisinin kuvvetli olduğunu göstermektedir. Madde analiz sonuçlarına göre her bir maddenin madde toplam, madde kalan ve madde ayırteçilik değerinin .001 düzeyinde anlamlı olduğu görülmektedir. Bu durum “Sosyal Bilgiler Dersi Tutum Ölçeği”nin bütün maddelerinin güvenilir olduğunu kanıttır. Geçerli ve güvenilir kabul edilen ölçeğin ilgili araştırma için güvenilirliği açısından Cronbach alpha katsayısı hesaplanmış .85 bulunmuştur.

Tablo 14. Sosyal Bilgiler Dersi Tutum Ölçeğinin çarpıklık-basıklık değerleri

	Çarpıklık	Basıklık
Ölçek	-,501 - ,071	-,079 - ,142

Tablo 14’de görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin ölçek puanlarının normal dağılım gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan normallik testi sonucuna göre basıklık ve çarpıklık değerlerinin ± 1.5 aralığında olduğu görülmektedir.

Tabachnick ve Fidell’e göre (2013) çarpıklık ve basıklık değerlerinin ± 1.5 aralığında olması normallik için kabul edilebilir bir durumdur. Bu noktadan yola çıkarak dağılımlar, normal dağılım olarak kabul edilmiştir.

Tablo 15. Öğrencilerin sosyal bilgiler dersi tutumlarına ilişkin betimsel istatistik sonucu

	X	ss
Sosyal Bilgiler Dersi Tutum Ortalaması	3,01	,57

Tablo 15’de görüldüğü üzere sosyal bilgiler dersi tutum ölçeği puanlarının ortalaması $\bar{x}=3.01$ olarak bulunmuştur. Araştırma kapsamında verilerin toplanmasına yönelik olarak hazırlanan 4’lü Likert ölçekleri, 1’den 4’e kadar olan değerlendirme ölçeği olup ölçek dört eşit parçaya bölünmüş ve her seçeneğe karşılık gelen puan aralıkları 1-1.74 arası “Hiç katılmıyorum”; 1.75-2.49 arası “Katılmıyorum”; 2.50-3.24 arası “Katılıyorum”; 3.25-4.00 arası “Tamamen Katılıyorum” şeklinde belirlenmiştir. Elde edilen bulgudan hareketle ilkökul öğrencilerinin sosyal bilgiler dersine ilişkin tutumlarının olumlu olduğu söylenebilir.

Tablo 16. Homojenlik Testi Tablosu (Sınıf Mevcudu)

	Levene istatistiği	df1	df2	p
Sosyal bilgiler dersi tutum toplam ortalama	1,010	4	1174	,401

Tablo 16’da görüldüğü üzere, öğrencilerin sosyal bilgiler dersi tutum ölçeğinden aldıkları puanların grup varyanslarının sınıf mevcudu değişkenine göre homojen olup olmadığını belirlemek amacıyla gerçekleştirilen Levene testi sonucunda ($F=1.010$, $p=.401$, $p>.05$) tespit edilmiş, grup varyanslarının homojen olduğu yönünde değerlendirilmiştir.

Tablo 17. Öğrencilerin sosyal bilgiler dersi tutumlarının sınıf mevcudu değişkenine göre farklılaşma durumunu gösteren tek yönlü varyans (ANOVA) sonucu

	Varyans Kaynağı	Kareler toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p
Sosyal bilgiler dersi tutum toplam ortalama	Gruplar arası	1,954	4	,489	1,526	,192
	Gruplar içi	375,769	1174	,320		
	Toplam	377,723	1178			

Tablo 17’de görüldüğü üzere, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin sosyal bilgiler dersi tutum ölçeği puan ortalamalarının sınıf mevcudu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda; [$F_{(4-1174)} = 1.526$; $p>.05$] gruplar arası anlamlı farklılık bulunmamıştır. Öğrencilerin sosyal bilgiler dersi tutumları, öğrencilerin buldukları sınıfın mevcuduna göre değişmediği söylenebilir.

Tablo 18. Homojenlik Testi Tablosu (Ders Başarı Notu)

	Levene istatistiği	df1	df2	p
Sosyal bilgiler dersi tutum toplam ortalama	2,069	4	1174	,083

Tablo 18’de görüldüğü üzere, öğrencilerin sosyal bilgiler dersi tutum ölçeğinden aldıkları puanların grup varyanslarının ders başarı notu değişkenine göre homojen olup olmadığını belirlemek amacıyla gerçekleştirilen Levene testi sonucunda ($F=2.069$, $p=.083$, $p>.05$) tespit edilmiş, grup varyanslarının homojen olduğu yönünde değerlendirilmiştir.

Tablo 19. Öğrencilerin sosyal bilgiler dersi tutumlarının ders başarı notu değişkenine göre farklılaşma durumunu gösteren tek yönlü varyans (ANOVA) sonucu

	Varyans Kaynağı	Kareler toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p
Sosyal bilgiler dersi tutum toplam ortalama	Gruplar arası	3,817	4	,954	2,996	,018
	Gruplar içi	373,906	1174	,318		
	Toplam	377,723	1178			

Tablo 19’da görüldüğü üzere, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin sosyal bilgiler dersi tutum ölçeği puan ortalamalarının ders başarı notu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda; [$F_{(4-1174)} = 2.996$; $p<.05$] gruplar arası anlamlı farklılık bulunmuştur. Farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla çoklu karşılaştırma testlerinden LSD testi kullanılmış ve sonuçları Tablo 20’de sunulmuştur.

Tablo 20. Öğrencilerin sosyal bilgiler dersi tutumlarının toplam ortalamalarına göre ders başarı notuna ilişkin LSD analizi

		Ortalama	Se	P	
Sosyal bilgiler dersi tutum toplam ortalama	1	2	-,08636	,28642	,763
		3	,04910	,23654	,836
		4	-,00069	,23278	,998
		5	-,10387	,23130	,653
	2	1	,08636	,28642	,763
		3	,13546	,17839	,448
		4	,08567	,17839	,621
		5	-,01750	,17138	,919
	3	1	-,04910	,23654	,836
		2	-,13546	,17839	,448
		4	-,04979	,06305	,430
		5	-,15297*	,05733	,008
	4	1	,00069	,23278	,998

	2	-,08567	,17338	,621
	3	,04979	,06305	,430
	5	-,10317*	,03903	,008
5	1	,10387	,23130	,653
	2	,01750	,17138	,919
	3	,15297*	,05733	,008
	4	,10317*	,03903	,008

Tablo 20’de görüldüğü üzere, sosyal bilgiler tutum ölçeği puan ortalamaları arasındaki farkın ders başarı notu değişkenine göre hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek amacıyla yapılan post hoc LSD testi sonucunda; ders başarı notu 5 olan öğrencilerle ders başarı notu 3 ve ders başarı notu 4 olan öğrenciler arasında, ders başarı notu 5 olan öğrenciler lehine gerçekleştiği görülmektedir ($p<.05$). Ders başarı notu 5 olan öğrencilerin, ders başarı notu 3 ve 4 olan öğrencilere göre sosyal bilgiler dersi tutumları daha olumludur.

Tablo 21. Öğrencilerin sosyal bilgiler dersi tutumlarının öğretmen cinsiyeti değişkenine göre farklılaşma durumunu gösteren bağımsız grup t-testi sonucu

Öğretmen Cinsiyeti	N	X	ss	sd	t	p
Kadın	714	3.05	.55	1177	3,043	,002
Erkek	465	2.95	.60			

Tablo 21’de görüldüğü üzere sosyal bilgiler dersi tutum ölçeği ortalama puanlarının öğretmen cinsiyeti değişkenine göre anlamlı bir farklılık bulunup bulunmadığını belirlemek amacıyla gerçekleştirilen t testi sonucunda, ölçek toplamı [$t_{(1177)}=3.043$; $p<.05$] puanları arasında kadın öğretmenler lehine anlamlı farklılık bulunmuştur. Sosyal bilgiler öğretmenleri kadın olan öğrencilerin sosyal bilgiler dersi tutumları, sosyal bilgiler öğretmenleri erkek olan öğrencilere göre daha olumludur.

Tablo 22. Öğrencilerin sosyal bilgiler dersi tutumlarının öğrenci cinsiyeti değişkenine göre farklılaşma durumunu gösteren bağımsız grup t-testi sonucu

Öğretmen Cinsiyeti	N	X	ss	sd	t	p
Kız	598	3.09	.55	1177	4,457	,000
Erkek	581	2.94	.57			

Tablo 22’de görüldüğü üzere sosyal bilgiler dersi tutum ölçeği ortalama puanlarının öğrenci cinsiyeti değişkenine göre anlamlı bir farklılık bulunup bulunmadığını belirlemek amacıyla gerçekleştirilen t testi sonucunda, ölçek toplamı [$t_{(1177)}=4.457$; $p<.05$] puanları arasında kız öğrenciler lehine anlamlı farklılık bulunmuştur. Kız öğrencilerin sosyal bilgiler dersi tutumları erkek öğrencilere göre daha olumludur.

Tablo 23. Homojenlik Testi Tablosu (Anne Eğitim Düzeyi)

	Levene istatistiği	df1	df2	p
Sosyal bilgiler dersi tutum toplam ortalama	,940	5	1173	,454

Tablo 23’de görüldüğü üzere, öğrencilerin sosyal bilgiler dersi tutum ölçeğinden aldıkları puanların grup varyanslarının anne eğitim düzeyi değişkenine göre homojen olup olmadığını belirlemek amacıyla gerçekleştirilen Levene testi sonucunda ($F=.940$, $p=.454$, $p>.05$) tespit edilmiş, grup varyanslarının homojen olduğu yönünde değerlendirilmiştir.

Tablo 24. Öğrencilerin sosyal bilgiler dersi tutumlarının anne eğitim düzeyi değişkenine göre farklılaşma durumunu gösteren tek yönlü varyans (ANOVA) sonucu

	Varyans Kaynağı	Kareler toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p
Sosyal bilgiler dersi tutum toplam ortalama	Gruplar arası	2,331	5	,466	1,457	,201
	Gruplar içi	375,392	1173	,320		
	Toplam	377,723	1178			

Tablo 24’de görüldüğü üzere, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin sosyal bilgiler dersi tutum ölçeği puan ortalamalarının anne eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda; [$F_{(5-1173)} = 1.457$; $p>.05$] gruplar arası anlamlı farklılık bulunmamıştır. Öğrencilerin sosyal bilgiler dersi tutumları annelerinin eğitim düzeyine göre değişmemektedir.

53

Tablo 25. Homojenlik Testi Tablosu (Baba Eğitim Düzeyi)

	Levene istatistiği	df1	df2	p
Sosyal bilgiler dersi tutum toplam ortalama	,973	5	1173	,433

Tablo 25’de görüldüğü üzere, öğrencilerin sosyal bilgiler dersi tutum ölçeğinden aldıkları puanların grup varyanslarının baba eğitim düzeyi değişkenine göre homojen olup olmadığını belirlemek amacıyla gerçekleştirilen Levene testi sonucunda ($F=.973$, $p=.433$, $p>.05$) tespit edilmiş, grup varyanslarının homojen olduğu yönünde değerlendirilmiştir.

Tablo 26. Öğrencilerin sosyal bilgiler dersi tutumlarının baba eğitim düzeyi değişkenine göre farklılaşma durumunu gösteren tek yönlü varyans (ANOVA) sonucu

	Varyans Kaynağı	Kareler toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p
Sosyal bilgiler dersi tutum	Gruplar arası	2,661	5	,532	1,664	,140
	Gruplar içi	375,062	1173	,320		

toplam ortalama	Toplam	377,723	1178
-----------------	--------	---------	------

Tablo 26’da görüldüğü üzere, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin sosyal bilgiler dersi tutum ölçeği puan ortalamalarının baba eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda; [$F_{(5-1173)} = 1.664$; $p > .05$] gruplar arası anlamlı farklılık bulunmamıştır. Öğrencilerin sosyal bilgiler dersi tutumları babalarının eğitim düzeyine göre değişmemektedir.

Tablo 27. Homojenlik Testi Tablosu (Kardeş Sayısı)

	Levene istatistiği	df1	df2	p
Sosyal bilgiler dersi tutum toplam ortalama	,221	3	1175	,882

Tablo 27’de görüldüğü üzere, öğrencilerin sosyal bilgiler dersi tutum ölçeğinden aldıkları puanların grup varyanslarının kardeş sayısı değişkenine göre homojen olup olmadığını belirlemek amacıyla gerçekleştirilen Levene testi sonucunda ($F=.221$, $p=.882$, $p > .05$) tespit edilmiş, grup varyanslarının homojen olduğu yönünde değerlendirilmiştir.

Tablo 28. Öğrencilerin sosyal bilgiler dersi tutumlarının kardeş sayısı değişkenine göre farklılaşma durumunu gösteren tek yönlü varyans (ANOVA) sonucu

	Varyans Kaynağı	Kareler toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p
Sosyal bilgiler dersi tutum toplam ortalama	Gruplar arası	1,549	3	,516	1,613	,185
	Gruplar içi	376,173	1175	,320		
	Toplam	377,723	1178			

Tablo 28’de görüldüğü üzere, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin sosyal bilgiler dersi tutum ölçeği puan ortalamalarının kardeş sayısı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda; [$F_{(3-1175)} = 1.613$; $p > .05$] gruplar arası anlamlı farklılık bulunmamıştır. Öğrencilerin sosyal bilgiler dersi tutumları kardeş sayısına göre değişmemektedir.

Tablo 29. Homojenlik Testi Tablosu (Kendine Ait Odası)

	Levene istatistiği	df1	df2	p
Sosyal bilgiler dersi tutum toplam ortalama	3,887	2	1176	,932

Tablo 29’da görüldüğü üzere, öğrencilerin sosyal bilgiler dersi tutum ölçeğinden aldıkları puanların grup varyanslarının kendine ait oda değişkenine göre homojen olup olmadığını belirlemek amacıyla gerçekleştirilen Levene testi sonucunda ($F=.221$, $p=.932$, $p > .05$) tespit edilmiş, grup varyanslarının

homojen olduğu yönünde değerlendirilmiştir.

Tablo 30. Öğrencilerin sosyal bilgiler dersi tutumlarının kendisine ait oda değişkenine göre farklılaşma durumunu gösteren tek yönlü varyans (ANOVA) sonucu

	Varyans Kaynağı	Kareler toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p
Sosyal bilgiler dersi tutum toplam ortalama	Gruplar arası	3,887	2	1,943	6,113	,002
	Gruplar içi	373,836	1176	,318		
	Toplam	377,723	1178			

Tablo 30'da görüldüğü üzere, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin sosyal bilgiler dersi tutum ölçeği puan ortalamalarının kendine ait oda değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda; $[F_{(2-1176)} = 6.113; p < .05]$ gruplar arası anlamlı farklılık bulunmuştur. Farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla çoklu karşılaştırma testlerinden LSD testi kullanılmış ve sonuçları Tablo 31'de sunulmuştur.

Tablo 31. Öğrencilerin sosyal bilgiler dersi tutumlarının toplam ortalamalarına göre kendine ait odası bulunmasına ilişkin LSD analizi

			Ortalama	Se	p
Sosyal bilgiler dersi tutum toplam ortalama	Evet Var	Yok	,14910*	,04316	,001
		Var Ortak	,06608	,03747	,078
	Yok	Evet Var	-,14910*	,04316	,001
		Var Ortak	-,08302	,04566	,069
	Var Ortak	Evet Var	-,06608	,03747	,078
		Yok	,08302	,04566	,069

Tablo 31'de görüldüğü üzere, sosyal bilgiler tutum ölçeği puan ortalamaları arasındaki farkın kendine ait oda değişkenine göre hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek amacıyla yapılan post hoc LSD testi sonucunda; kendine ait odası bulunan öğrencilerle, kendine ait odası bulunmayan öğrenciler arasında, kendine ait odası bulunan öğrenciler lehine gerçekleştiği görülmektedir. Kendine ait odası bulunan öğrencilerin sosyal bilgiler dersi tutumları, kendi odası olmayan öğrencilere göre daha olumludur.

Tablo 32. Homojenlik Testi Tablosu (Ders alışma Ortamı)

	Levene istatistiği	df1	df2	p
Sosyal bilgiler dersi tutum toplam ortalama	2,420	2	1176	,089

Tablo 32'de görüldüğü üzere, öğrencilerin sosyal bilgiler dersi tutum ölçeğinden aldıkları puanların grup varyanslarının ders çalışma ortamı değişkenine göre homojen olup olmadığını belirlemek

amacıyla gerçekleştirilen Levene testi sonucunda ($F=2.420$, $p=.089$, $p>.05$) tespit edilmiş, grup varyanslarının homojen olduğu yönünde değerlendirilmiştir.

Tablo 33. Öğrencilerin sosyal bilgiler dersi tutumlarının ders çalışma ortamı değişkenine göre farklılaşma durumunu gösteren tek yönlü varyans (ANOVA) sonucu

	Varyans Kaynağı	Kareler toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p
Sosyal bilgiler dersi tutum toplam ortalama	Gruplar arası	7,791	2	3,896	12,384	,000
	Gruplar içi	369,932	1176	,315		
	Toplam	377,723	1178			

Tablo 33'de görüldüğü üzere, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin sosyal bilgiler dersi tutum ölçeği puan ortalamalarının ders çalışma ortamı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda; [$F_{(2-1176)} = 12.384$; $p<.05$] gruplar arası anlamlı farklılık bulunmuştur. Farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla çoklu karşılaştırma testlerinden LSD testi kullanılmış ve sonuçları Tablo 34'de sunulmuştur.

Tablo 34. Öğrencilerin sosyal bilgiler dersi tutumlarının toplam ortalamalarına göre ders çalışma ortamına ilişkin LSD analizi

			Ortalama	Se	p
Sosyal bilgiler dersi tutum toplam ortalama	Sessiz Oda	TV karşısında	,22211*	,06144	,000
		Kendi Odasında	-,07289*	,03440	,034
	TV karşısında	Sessiz Oda	-,22211*	,06144	,000
		Kendi Odasında	-,29501*	,06031	,000
	Kendi Odasında	Sessiz Oda	,07289*	,03440	,034
		TV karşısında	,29501*	,06031	,000

Tablo 34'de görüldüğü üzere, sosyal bilgiler tutum ölçeği puan ortalamaları arasındaki farkın ders çalışma ortamı değişkenine göre hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek amacıyla yapılan post hoc LSD testi sonucunda; ders çalışma ortamı sessiz oda olan öğrencilerle ders çalışma ortamı TV karşısında olan öğrenciler arasında ders çalışma ortamı sessiz oda olan öğrenciler lehine; ders çalışma ortamı kendi odası olan öğrencilerle ders çalışma ortamı sessiz oda ve TV karşısında olan öğrenciler arasında ders çalışma ortamı kendi odası olan öğrenciler lehine olduğu görülmektedir. Ders çalışma ortamı kendi odası olan öğrencilerin sosyal bilgiler dersi tutumları ders çalışma ortamı sessiz oda ve TV karşısında olan öğrencilerden; ders çalışma ortamı sessiz oda olan öğrencilerin sosyal bilgiler dersi tutumları ders çalışma ortamı TV karşısında olan öğrencilerden daha olumludur.

Tablo 35. Homojenlik Testi Tablosu (Birinci Dönem Genel Başarı)

	Levene istatistiği	df1	df2	p
Sosyal bilgiler dersi tutum toplam ortalama	1,794	2	1176	,167

Tablo 35’de görüldüğü üzere, öğrencilerin sosyal bilgiler dersi tutum ölçeğinden aldıkları puanların grup varyanslarının birinci dönem genel başarı değişkenine göre homojen olup olmadığını belirlemek amacıyla gerçekleştirilen Levene testi sonucunda ($F=1.794$, $p=.167$, $p>.05$) tespit edilmiş, grup varyanslarının homojen olduğu yönünde değerlendirilmiştir.

Tablo 36. Öğrencilerin sosyal bilgiler dersi tutumlarının birinci dönem genel başarı değişkenine göre farklılaşma durumunu gösteren tek yönlü varyans (ANOVA) sonucu

	Varyans Kaynağı	Kareler toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p
Sosyal bilgiler dersi tutum toplam ortalama	Gruplar arası	2,445	2	1,222	3,831	,022
	Gruplar içi	375,278	1176	,319		
	Toplam	377,723	1178			

Tablo 36’da görüldüğü üzere, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin sosyal bilgiler dersi tutum ölçeği puan ortalamalarının birinci dönem genel başarı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda; [$F_{(2-1176)} = 3.831$; $p<.05$] gruplar arası anlamlı farklılık bulunmuştur. Farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla çoklu karşılaştırma testlerinden LSD testi kullanılmış ve sonuçları Tablo 37’de sunulmuştur.

Tablo 37. Öğrencilerin sosyal bilgiler dersi tutumlarının toplam ortalamalarına göre birinci dönem genel başarısına ilişkin LSD analizi

			Ortalama	Se	p
Sosyal bilgiler dersi tutum toplam ortalama	Teşekkür	Takdir	,01845	,03605	,609
		Belge Yok	,14057*	,05222	,007
	Takdir	Teşekkür	-,01845	,03605	,609
		Belge Yok	,12212*	,04989	,015
	Belge Yok	Teşekkür	-,14057*	,05222	,007
		Takdir	-,12212*	,04989	,015

Tablo 37’de görüldüğü üzere, sosyal bilgiler tutum ölçeği puan ortalamaları arasındaki farkın birinci dönem genel başarı değişkenine göre hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek amacıyla yapılan post hoc LSD testi sonucunda; belgesi olmayan öğrencilerle teşekkür belgesi alan öğrenciler arasında teşekkür belgesi alan öğrenciler lehine, belgesi olmayan öğrencilerle takdir belgesi alan öğrenciler arasında takdir belgesi alanlar lehine anlamlı farklılık bulunmuştur. Teşekkür belgesi alan öğrencilerin sosyal bilgiler tutumları belgesi olmayan öğrencilere göre; takdir belgesi alan öğrencilerin sosyal bilgiler

dersi tutumları belgesi olmayan öğrencilere göre daha olumludur.

Tablo 38. Homojenlik Testi Tablosu (Ödev Süresi)

	Levene istatistiği	df1	df2	p
Sosyal bilgiler dersi tutum toplam ortalama	2,340	4	1174	,053

Tablo 38’de görüldüğü üzere, öğrencilerin sosyal bilgiler dersi tutum ölçeğinden aldıkları puanların grup varyanslarının ödev süresi değişkenine göre homojen olup olmadığını belirlemek amacıyla gerçekleştirilen Levene testi sonucunda ($F=2.340$, $p=.053$, $p>.05$) tespit edilmiş, grup varyanslarının homojen olduğu yönünde değerlendirilmiştir.

Tablo 39. Öğrencilerin sosyal bilgiler dersi tutumlarının ödev süresi değişkenine göre farklılaşma durumunu gösteren tek yönlü varyans (ANOVA) sonucu

	Varyans Kaynağı	Kareler toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p
Sosyal bilgiler dersi tutum toplam ortalama	Gruplar arası	21,683	4	5,421	17,875	,000
	Gruplar içi	356,040	1174	,303		
	Toplam	377,723	1178			

Tablo 39’da görüldüğü üzere, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin sosyal bilgiler dersi tutum ölçeği puan ortalamalarının ödev süresi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda; [$F_{(4-1174)} = 17.875$; $p<.05$] gruplar arası anlamlı farklılık bulunmuştur. Farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla çoklu karşılaştırma testlerinden LSD testi kullanılmış ve sonuçları Tablo 40’da sunulmuştur.

Tablo 40. Öğrencilerin sosyal bilgiler dersi tutumlarının toplam ortalamalarına göre ödev süresine ilişkin LSD analizi

			Ortalama	Se	p
Sosyal bilgiler dersi tutum toplam ortalama	Yarım saatten az	Yarım-1 saat	-,19406*	,04041	,000
		1-1,5 saat	-,33669*	,05191	,000
		1,5-2 saat	-,36747*	,06084	,000
		2 saatten fazla	-,44728*	,07822	,000
	Yarım-1 saat	Yarım saatten az	,19406	,04041	,000
		1-1,5 saat	-,14263*	,04690	,002
		1,5-2 saat	-,17069*	,05662	,003
		2 saatten fazla	-,25322*	,07499	,001
	1-1,5 saat	Yarım saatten az	,33669	,05191	,000

	Yarım-1 saat	,14263*	,04690	,002
	1,5-2 saat	-,02806	,06533	,668
	2 saatten fazla	-,11059	,08176	,176
1,5-2 saat	Yarım saatten az	,36474	,06084	,000
	Yarım-1 saat	,17069*	,05662	,003
	1-1,5 saat	,02806	,06533	,668
	2 saatten fazla	-,08254	,08770	,347
2 saatten fazla	Yarım saatten az	,44728*	,07822	,000
	Yarım-1 saat	,25322*	,07499	,001
	1-1,5 saat	,11059	,08176	,176
	1,5-2 saat	,08254	,08770	,374

Tablo 40'da görüldüğü üzere, sosyal bilgiler tutum ölçeği puan ortalamaları arasındaki farkın ödev süresi değişkenine göre hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek amacıyla yapılan post hoc LSD testi sonucunda; ödev süresi yarım saatten az olan öğrencilerle, ödev süresi yarım-1 saat; 1-1,5 saat; 1,5-2 saat; 2 saatten fazla olan öğrenciler arasında ödev süresi yarım-1 saat; 1-1,5 saat; 1,5-2 saat; 2 saatten fazla olan öğrenciler lehine; ödev süresi yarım-1 saat olan öğrencilerle ödev süresi 1-1,5 saat; 1,5-2 saat; 2 saatten fazla olan öğrenciler arasında ödev süresi 1-1,5 saat; 1,5-2 saat; 2 saatten fazla olan öğrenciler lehine anlamlı farklılık bulunmaktadır. Ödev süresi yarım-1 saat; 1-1,5 saat; 1,5-2 saat; 2 saatten fazla olan öğrencilerin sosyal bilgiler dersi tutumları ödev süresi yarım saatten az olan öğrencilerden; ödev süresi 1-1,5 saat; 1,5-2 saat; 2 saatten fazla olan öğrencilerin sosyal bilgiler dersi tutumları ödev süresi yarım-1 saat olan öğrencilerden daha olumludur.

59

Tablo 41. Homojenlik Testi Tablosu (Bitişik Eğik Yazı)

	Levene istatistiği	df1	df2	p
Sosyal bilgiler dersi tutum toplam ortalama	1,039	2	1176	,354

Tablo 41'de görüldüğü üzere, öğrencilerin sosyal bilgiler dersi tutum ölçeğinden aldıkları puanların grup varyanslarının bitişik eğik yazı değişkenine göre homojen olup olmadığını belirlemek amacıyla gerçekleştirilen Levene testi sonucunda (F=1.039, p=.354, p>.05) tespit edilmiş, grup varyanslarının homojen olduğu yönünde değerlendirilmiştir.

Tablo 42. Öğrencilerin sosyal bilgiler dersi tutumlarının bitişik eğik yazı değişkenine göre farklılaşma durumunu gösteren tek yönlü varyans (ANOVA) sonucu

	Varyans Kaynağı	Kareler toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p
Sosyal bilgiler dersi tutum toplam	Gruplar arası	2,836	2	1,418	4,448	,012
	Gruplar içi	374,887	1176	,319		
	Toplam	377,723	1178			

ortalama

Tablo 42’de görüldüğü üzere, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin sosyal bilgiler dersi tutum ölçeği puan ortalamalarının bitişik eğişik yazı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda; [$F_{(2-1176)} = 4.448$; $p < .05$] gruplar arası anlamlı farklılık bulunmuştur. Farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla çoklu karşılaştırma testlerinden LSD testi kullanılmış ve sonuçları Tablo 41’de sunulmuştur.

Tablo 43. Öğrencilerin sosyal bilgiler dersi tutumlarının toplam ortalamalarına göre bitişik eğişik yazı yazmaya ilişkin LSD analizi

			Ortalama	Se	p
Sosyal bilgiler dersi tutum toplam ortalama	Evet	Hayır	,03952	,04133	,339
		Bazen	,12161*	,04079	,003
Sosyal bilgiler dersi tutum toplam ortalama	Hayır	Evet	-,03952	,04133	,339
		Bazen	,08209	,04878	,093
	Bazen	Evet	-,12161*	,04079	,003
		Hayır	-,08209	,04878	,093

Tablo 43’de görüldüğü üzere, sosyal bilgiler tutum ölçeği puan ortalamaları arasındaki farkın bitişik eğişik yazı değişkenine göre hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek amacıyla yapılan post hoc LSD testi sonucunda; bitişik eğişik yazı yazan öğrencilerle, bazen bitişik eğişik yazı yazan öğrenciler arasında, bitişik eğişik yazı yazan öğrenciler lehine anlamlı farklılık bulunmuştur. Bitişik eğişik yazı yazan öğrencilerin sosyal bilgiler dersi tutumları, bazen bitişik eğişik yazı yazan öğrencilerden daha olumludur.

Tablo 44. Homojenlik Testi Tablosu (Derste Aktiflik)

		Levene istatistiği	df1	df2	p
Sosyal bilgiler dersi tutum toplam ortalama		,623	3	1175	,600

Tablo 44’de görüldüğü üzere, öğrencilerin sosyal bilgiler dersi tutum ölçeğinden aldıkları puanların grup varyanslarının derste aktiflik değişkenine göre homojen olup olmadığını belirlemek amacıyla gerçekleştirilen Levene testi sonucunda ($F = .623$, $p = .600$, $p > .05$) tespit edilmiş, grup varyanslarının homojen olduğu yönünde değerlendirilmiştir.

Tablo 45. Öğrencilerin sosyal bilgiler dersi tutumlarının derste aktiflik değişkenine göre farklılaşma durumunu gösteren tek yönlü varyans (ANOVA) sonucu

		Varyans Kaynağı	Kareler toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p
Sosyal bilgiler dersi tutum toplam	Gruplar arası	Gruplar	17,791	3	5,930	19,359	,000
	Gruplar içi	Gruplar içi	359,932	1175	,306		
	Toplam	Toplam	377,723	1178			

ortalama

Tablo 45'de görüldüğü üzere, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin sosyal bilgiler dersi tutum ölçeği puan ortalamalarının derste aktif olma değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda; $[F_{(3-1175)} = 19.359; p < .05]$ gruplar arası anlamlı farklılık bulunmuştur. Farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla çoklu karşılaştırma testlerinden LSD testi kullanılmış ve sonuçları Tablo 46'da sunulmuştur.

Tablo 46. Öğrencilerin sosyal bilgiler dersi tutumlarının toplam ortalamalarına göre derste aktifliğe ilişkin LSD analizi

			Ortalama	Se	p
Sosyal bilgiler dersi tutum toplam ortalama	Her zaman aktif	Aktif değil	,30240*	,05156	,000
		Bazen aktif	,24587*	,04492	,000
		Genellikle aktif	,18404*	,04740	,000
	Aktif değil	Her zaman aktif	-,30240*	,05156	,000
		Bazen aktif	-,05653	,06137	,357
		Genellikle aktif	-,11836	,06321	,061
	Bazen aktif	Her zaman aktif	-,24587*	,04492	,000
		Aktif değil	,05653	,06137	,357
		Genellikle aktif	-,06183	,05792	,286
	Genellikle aktif	Her zaman aktif	-,18404*	,04740	,000
		Aktif değil	,11836	,06321	,061
		Bazen aktif	,06183	,05792	,286

Tablo 46'da görüldüğü üzere, sosyal bilgiler tutum ölçeği puan ortalamaları arasındaki farkın derste aktif olma değişkenine göre hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek amacıyla yapılan post hoc LSD testi sonucunda; sosyal bilgiler dersinde her zaman aktif öğrencilerle aktif olmayan, bazen aktif olan ve genellikle aktif olan öğrenciler arasında her zaman aktif olan öğrenciler lehine gerçekleştiği görülmektedir. Derste her zaman aktif olan ilkökul öğrencilerinin sosyal bilgiler dersi tutumları derste aktif olmayan, bazen aktif olan ve genellikle aktif olan öğrencilerden daha olumludur.

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Araştırmada elde edilen bulgulara göre aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

İlkökul öğrencilerinin sosyal bilgiler dersine ilişkin tutumları olumludur. Mevcut araştırma sonucu ile benzer ve farklı araştırma sonuçlarına rastlanmıştır. Altıntaş (2005) tarafından yapılan araştırma sonucunda ilköğretim öğrencilerinin Sosyal Bilgiler dersine yönelik tutumları nötr bulunmuştur. Kayalı (2003) tarafından yapılan araştırma sonucunda 6. ve 7. sınıf öğrencilerinin Sosyal Bilgiler dersine yönelik olumlu tutuma sahip oldukları belirlenmiştir. Altınışik (2001) tarafından

yapılan araştırma sonucunda yedinci sınıf öğrencilerinin Sosyal Bilgiler dersine yönelik tutumları olumlu düzeyde bulunmuştur. Arıkan (2019) tarafından uygulanan öğretim etkinliklerinin öğrencilerin Sosyal Bilgiler ders tutumları üzerinde etkisinin incelenmesi amacıyla yapılan araştırmanın sonucunda deney grubu öğrencilerinin Sosyal Bilgiler dersi tutum ölçeğinin genelinde ve ölçeğin alt boyutlarında ise sevmeye, ilgi, istek boyutlarında istatistiksel olarak pozitif yönlü anlamlı olarak farklılaştığı görülmüştür. Avcı (2019) tarafından yapılan çalışmanın sonucuna göre sınıf dışı eğitim etkinlikleri ile sınıf dışında sosyal bilgiler dersini alan deney grubu öğrencilerinin sosyal bilgiler dersine yönelik tutumları ve bilgilerinin kalıcılık düzeyleri, sınıf ortamında Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı ve etkinliklerine göre ders işleyen kontrol grubu öğrencilerinden anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Akengin, Dilek ve Sağlam (2002) tarafından yapılan ilköğretim 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin Sosyal Bilgiler dersinin amaçlarına ulaşmadaki yaklaşımlarını tespit etmeye yönelik yapılan araştırmanın sonucunda öğrencilerin genel olarak Sosyal Bilgiler dersine ilişkin olumlu düşüncelere sahip oldukları belirlenmiştir. Akengin, Dilek ve Sağlam (2002) tarafından yapılan araştırma sonucu mevcut araştırmayı desteklemektedir. Deveci (2002) tarafından yapılan araştırma sonucuna göre Sosyal Bilgiler dersinde, probleme dayalı öğrenme uygulanan deney grubu ile, geleneksel öğretimin uygulandığı kontrol grubu öğrencilerinin derse ilişkin tutumları arasında deney grubu lehine anlamlı bir fark vardır. Durna (2019) tarafından yapılan araştırma sonucunda işbirlikli öğrenme tekniği olan Jigsaw tekniğiyle uygulama yapılan deney grubu öğrencilerinin sosyal bilgiler dersine karşı olan tutum yönünden, mevcut öğretim programının kullanıldığı kontrol grubuna göre daha başarılı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Kadioğlu (2007) tarafından yapılan araştırma sonucunda ilköğretim 4. sınıf sosyal bilgiler dersi "İnsanlar ve Yönetim" ile "Uzaktaki Arkadaşlarım" ünitelerinde projeye dayalı öğrenme yönteminin kullanımının öğrencilerin sosyal bilgiler dersine yönelik tutumunu olumlu yönde arttırdığı saptanmıştır. Karataş (2019) tarafından yapılan araştırmada uygulanan sosyal bilgiler dersi tutum testi sonucuna göre, deney grubunun, tutum ölçeğinden aldığı puan olumlu yönde değişirken, kontrol grubunun tutum ölçeğinden aldığı puanda anlamlı değişiklik oluşmamıştır. Sonuç olarak, dijital öyküleme yönteminin sosyal bilgiler dersinde kullanılmasının, öğrencilerin akademik başarılarını ve tutumlarını artırdığı belirlenmiştir. Koç (2008) tarafından yapılan araştırmada çoklu zekâ kuramına dayalı olarak gerçekleştirilen proje tabanlı öğrenme yaklaşımının uygulandığı deney grubu öğrencilerinin derse karşı tutumlarının olumlu yönde değiştiği, geleneksel öğrenme yaklaşımının uygulandığı kontrol grubundaki öğrencilerin sosyal bilgiler dersine yönelik tutumlarında anlamlı bir farklılığın olmadığı tespit edilmiştir. Şerifoğlu-Hıçyılmaz (2013) tarafından yapılan araştırmada beyin temelli öğrenme yaklaşımına uygun ortam tasarımının ilköğretim 5. sınıf öğrencilerinin derse yönelik tutumlarını olumlu şekilde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Taşyürek (2017) tarafından yapılan araştırmada sosyal bilgiler dersi tutum puan ortalamaları arasında deney ve kontrol grupları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Deney grubunda internet kullanılarak dersler işlenirken kontrol grubunda öğrenci merkezli işlenmiştir. Sosyal Bilgiler dersine karşı tutumları üzerinde ise her iki yöntemde etkili olduğu görülmüştür. Ulukaya-Öteleş (2019) tarafından yapılan araştırmada proje tabanlı öğrenme yaklaşımının sosyal bilgiler dersi tutum puanını olumlu etkilediğini ortaya konmuştur. Sonuç olarak ilkökul öğrencilerinin sosyal bilgiler dersine yönelik tutumlarının belirtilen diğer araştırmalarla da büyük oranda desteklendiği söylenebilir. Ayrıca farklı öğrenme yaklaşımları ve teknikleri ile işlenen sosyal bilgiler dersinin öğrencilerin derse yönelik tutumunu olumlu etkilediği gözlenmiştir.

İlkokul öğrencilerinin sosyal bilgiler dersine ilişkin tutumları sınıf mevcudu değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. İlkokul öğrencilerinin sosyal bilgiler dersi tutumları sınıf mevcuduna göre değişmemektedir. Alanyazıda ilkökul öğrencilerinin sosyal bilgiler dersine ilişkin tutumlarının sınıf mevcudu değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığı ile ilgili bir bulguya

rastlanmamıştır.

İlkokul öğrencilerinin sosyal bilgiler dersine ilişkin tutumları ders başarı notu değişkenine göre anlamlı farklılık bulunmuştur. Ders başarı notu 5 olan öğrencilerin, ders başarı notu 3 ve 4 olan öğrencilere göre sosyal bilgiler dersi tutumları daha olumludur. Öztürk ve Baysal (1999), ilköğretim 4.-5. sınıf öğrencilerinin Sosyal Bilgiler dersine yönelik tutumlarının dersteki başarı durumuna göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yaptıkları araştırmada, Sosyal Bilgiler karne notu zayıf (1) olanların Sosyal Bilgiler dersine yönelik tutum puanlarının da en düşük olduğu sonucuna varmışlardır. Öztürk ve Baysal (1999) tarafından yapılan araştırma mevcut araştırmayı desteklemektedir.

İlkokul öğrencilerinin sosyal bilgiler dersine ilişkin tutumları öğretmen cinsiyeti değişkenine göre kadın öğretmenler lehine anlamlı farklılık bulunmuştur. Sosyal bilgiler öğretmenleri kadın olan öğrencilerin sosyal bilgiler dersi tutumları, sosyal bilgiler öğretmenleri erkek olan öğrencilere göre daha olumludur. Alanyazıda ilkokul öğrencilerinin sosyal bilgiler dersine ilişkin tutumlarının öğretmen cinsiyeti değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığı ile ilgili bir bulguya rastlanmamıştır.

İlkokul öğrencilerinin sosyal bilgiler dersine ilişkin tutumları öğrenci cinsiyeti değişkenine göre kız öğrenciler lehine anlamlı farklılık bulunmuştur. İlkokulda öğrenim gören kız öğrencilerin sosyal bilgiler dersi tutumları erkek öğrencilere göre daha olumludur. Tay ve Tay (2006) tarafından yapılan araştırma sonucunda da kız öğrencilerinin erkek öğrencilere göre Sosyal Bilgiler dersine yönelik daha olumlu tutuma sahip oldukları belirlenmiştir. Özkal, Güngör ve Çetingöz (2004) tarafından yapılan araştırma sonucunda kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre sosyal bilgiler dersine yönelik tutumları daha olumludur. Tay ve Tay (2006); Özkal, Güngör ve Çetingöz (2004) tarafından yapılan araştırma sonucu mevcut araştırmayı desteklemektedir. Bununla birlikte alanyazında cinsiyetin sosyal bilgiler dersine yönelik tutuma etkisinin olmadığını tespit eden araştırma sonuçları da mevcuttur. Kadioğlu (2007), Şahin ve diğerleri (2000), Acar (2003) tarafından yapılan araştırmalarda cinsiyet değişkeni sosyal bilgiler dersine yönelik tutumu etkilememiştir. Kadioğlu (2007) tarafından yapılan araştırma sonucuna göre projeye dayalı öğrenme yönteminin sosyal bilgiler dersine yönelik tutuma etkisi cinsiyete göre farklılaşmamaktadır. Şahin ve diğerleri (2000) tarafından yapılan araştırma sonucunda ilköğretim altıncı sınıf öğrencilerinin Sosyal Bilgiler dersine yönelik tutumlarının cinsiyet değişkeninden bağımsız olduğu saptanmıştır. Acar (2003) tarafından yapılan araştırma sonucunda ilköğretim 6. sınıf öğrencilerinin Sosyal Bilgiler dersine ilişkin tutumları ile cinsiyete göre anlamlı bir farklılaşma görülmemiştir. Alanyazında erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre sosyal bilgiler dersine yönelik tutumlarının daha olumlu olduğu sonucuna ulaşan araştırmalar da mevcuttur. Yıldız (2015) tarafından yapılan araştırma sonucunda öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersine karşı tutumunun cinsiyet durumuna göre erkek öğrenciler lehine farklılık gösterdiği bulunmuştur. Özkal ve Çetingöz (2006) tarafından yapılan araştırma sonucunda, erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre Sosyal Bilgiler dersine yönelik tutumlarının daha olumlu olduğu belirlenmiştir.

İlkokul öğrencilerinin sosyal bilgiler dersine ilişkin tutumları anne eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı farklılık bulunmamıştır. İlkokul öğrencilerinin sosyal bilgiler dersi tutumları annelerinin eğitim düzeyine göre değişmemektedir. Kadioğlu (2007) tarafından yapılan araştırma sonucuna göre projeye dayalı öğrenme yönteminin sosyal bilgiler dersine yönelik tutuma etkisi anne eğitim durumuna göre farklılaşmamaktadır. Acar (2003) tarafından yapılan araştırma sonucunda ilköğretim 6. sınıf öğrencilerinin Sosyal Bilgiler dersine ilişkin tutumları ile annenin eğitim durumuna göre anlamlı bir farklılaşma görülmemiştir. Yıldız (2015) tarafından yapılan araştırma sonucunda öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersine ilişkin tutumları ile annenin eğitim durumu arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır. Kadioğlu (2007), Yıldız (2015) ve Acar (2003) tarafından yapılan araştırma sonucunda da anne eğitim düzeyi sosyal bilgiler dersine ilişkin tutumu etkilememiştir. Bu araştırmalar mevcut araştırmayı

destekler niteliktedir.

İlkokul öğrencilerinin sosyal bilgiler dersine ilişkin tutumları baba eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı farklılık bulunmamıştır. İlkokul öğrencilerinin sosyal bilgiler dersi tutumları babalarının eğitim düzeyine göre değişmemektedir. Kadioğlu (2007) tarafından yapılan araştırma sonucuna göre projeye dayalı öğrenme yönteminin sosyal bilgiler dersine yönelik tutuma etkisi baba eğitim durumuna göre farklılaşmamaktadır. Yıldız (2015) tarafından yapılan araştırma sonucunda öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersine ilişkin tutumları ile babanın eğitim durumu arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır. Kadioğlu (2007) ve Yıldız (2015) tarafından yapılan araştırma sonucunda da baba eğitim düzeyi sosyal bilgiler dersine yönelik tutumu etkilememiştir. Bu araştırmalar mevcut araştırmayı destekler niteliktedir.

İlkokul öğrencilerinin sosyal bilgiler dersine ilişkin tutumları kardeş sayısı değişkenine göre anlamlı farklılık bulunmamıştır. İlkokul öğrencilerinin sosyal bilgiler dersi tutumları kardeş sayısına göre değişmemektedir. Kadioğlu (2007) tarafından yapılan araştırma sonucuna göre projeye dayalı öğrenme yönteminin sosyal bilgiler dersine yönelik tutuma etkisi sahip olunan kardeş sayısına göre farklılaşmamaktadır. Kadioğlu (2007) tarafından yapılan araştırma sonucu mevcut araştırmayı desteklemektedir.

İlkokul öğrencilerinin sosyal bilgiler dersine ilişkin tutumları kendine ait odası olma değişkenine göre anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Kendine ait odası bulunan ilkokul öğrencilerinin sosyal bilgiler dersi tutumları, kendi odası olmayan öğrencilere göre daha olumludur. Alanyazıda ilkokul öğrencilerinin sosyal bilgiler dersine ilişkin tutumlarının kendine ait odası olma değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığı ile ilgili bir bulguya rastlanmamıştır.

İlkokul öğrencilerinin sosyal bilgiler dersine ilişkin tutumları ders çalışma ortamı değişkenine göre anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Ders çalışma ortamı kendi odası olan ilkokul öğrencilerinin sosyal bilgiler dersi tutumları ders çalışma ortamı sessiz oda ve TV karşısında olan öğrencilerden; ders çalışma ortamı sessiz oda olan öğrencilerin sosyal bilgiler dersi tutumları ders çalışma ortamı TV karşısında olan öğrencilerden daha olumludur. Alanyazıda ilkokul öğrencilerinin sosyal bilgiler dersine ilişkin tutumlarının ders çalışma ortamı değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığı ile ilgili bir bulguya rastlanmamıştır.

İlkokul öğrencilerinin sosyal bilgiler dersine ilişkin tutumları birinci dönem genel başarı durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Teşekkür belgesi alan ilkokul öğrencilerinin sosyal bilgiler dersi tutumları belgesi olmayan öğrencilere göre; takdir belgesi alan ilkokul öğrencilerinin sosyal bilgiler dersi tutumları belgesi olmayan öğrencilere göre daha olumludur. Özkal ve Çetingöz (2006) tarafından yapılan araştırma sonucunda başarı düzeyi yüksek olan öğrencilerin başarı düzeyi düşük olan öğrencilere göre Sosyal Bilgiler dersine yönelik tutumlarının daha olumlu olduğu belirlenmiştir. Özkal ve Çetingöz (2006) tarafından yapılan araştırma sonucu mevcut araştırmayı desteklemektedir.

İlkokul öğrencilerinin sosyal bilgiler dersine ilişkin tutumları ödev süresi değişkenine göre anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Ödev süresi yarım-1 saat; 1-1,5 saat; 1,5-2 saat; 2 saatten fazla olan ilkokul öğrencilerinin sosyal bilgiler dersi tutumları ödev süresi yarım saatten az olan öğrencilerden; ödev süresi 1-1,5 saat; 1,5-2 saat; 2 saatten fazla olan ilkokul öğrencilerinin sosyal bilgiler dersi tutumları ödev süresi yarım-1 saat olan öğrencilerden daha olumludur. Gül (2011) tarafından yapılan araştırma sonucunda 1 saat çalışan öğrencilerin tutum, zaman puanlarının, 2 saat, 3 saat ve 4 saat ustü çalışan öğrencilerin puanlarından düşük olduğu belirlenmiştir. 2 saat çalışan öğrencilerin tutum ve zaman puanları da 3 saat çalışan öğrencilerden anlamlı düzeyde düşüktür. Evde 1 saat çalışan öğrencilerin konsantrasyon puanlarının, 2 saat, 3 saat, 4 saat ve üzeri çalışan öğrencilerin puanlarından düşük olduğu belirlenmiştir. Daha fazla çalışan öğrencilerin tutum zaman ve konsantrasyon puanlarının

yüksek olduğu belirlenmiştir. Gül (2011) tarafından yapılan araştırma sonucu mevcut araştırmayı desteklemektedir.

İlkokul öğrencilerinin sosyal bilgiler dersine ilişkin tutumları sosyal bilgiler dersinde bitişik eğik yazı kullanma durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bitişik eğik yazı yazan ilkokul öğrencilerinin sosyal bilgiler dersi tutumları, bazen bitişik eğik yazı yazan öğrencilerden daha olumludur. Alanyazıda ilkokul öğrencilerinin sosyal bilgiler dersine ilişkin tutumlarının sosyal bilgiler dersinde bitişik eğik yazı kullanma durumu değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığı ile ilgili bir bulguya rastlanmamıştır.

İlkokul öğrencilerinin sosyal bilgiler dersine ilişkin tutumları derste aktif olma değişkenine göre anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Derste her zaman aktif olan ilkokul öğrencilerinin sosyal bilgiler dersi tutumları derste aktif olmayan, bazen aktif olan ve genellikle aktif olan öğrencilerden daha olumludur. Alanyazıda ilkokul öğrencilerinin sosyal bilgiler dersine ilişkin tutumlarının derste aktif olma değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığı ile ilgili bir bulguya rastlanmamıştır.

Sosyal bilgiler dersinde kazandırılmak istenilen hedefler salt bilgi aktarımı ile kazandırılmaz. Geleneksel öğretim bilgi aktarımına dayanır ve öğrenenlerin bu bilgileri ezberleyip istenildiğinde aynen tekrar edilmesi durumunda başarılı kabul edilir. Oysa, dersin amacı sadece bilgi boyutunda değil kavrama, analiz, sentez, değerlendirme aşamalarında öğrenme sağlamaktır. Ayrıca problem çözebilen, alternatifler üreten, öğrenmeyi öğrenen bireyler geleneksel öğretimle yetiştirilemez. Bu nedenle sosyal bilgiler dersinde geleneksel yöntem yanında alternatif yöntemler de kullanılmalıdır. Projeye dayalı öğrenme yöntemi sosyal bilgiler dersinde amaçlanan bilgi ve becerilerin kazandırılmasında kullanılabilir uygun yöntemlerden biridir (Kadioğlu Ateş, 2015). Dolayısıyla projeye dayalı öğrenme yönteminin uygulandığı sosyal bilgiler dersinde öğrencilerin derste daha aktif olmaları mümkün olabilir. Böylece sosyal bilgiler dersine ilişkin tutumu olumlu yönde gelişebilir.

Öneriler

Bu çalışma ilkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin sosyal bilgiler dersine ilişkin tutumunu incelemeyi amaçlamaktadır. Yeni yapılacak olan çalışmalarda ilkokul öğrencilerinin Türkçe, Hayat Bilgisi, Fen Bilgisi, Matematik, Görsel Sanatlar, Müzik, Oyun ve Fiziki Etkinlikler vb. diğer derslere ilişkin tutumu araştırılabilir.

Bu çalışma nicel bir çalışmadır. Nitel ve nicelin birlikte ele alındığı karma yöntem ile aynı konu çalışılabilir.

Bu çalışmanın örneklem grubunu İstanbul'daki ilkokul öğrencileri oluşturmaktadır. Diğer bölgeler ve illerdeki ilkokul öğrencileri ile karşılaştırmalar yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Acar, R. (2003). *Sosyal Bilgiler Dersi İçeriğinin Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Açar, S. (2010). *İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersinde Gözlem Gezisi Uygulamasının Öğrencilerin Eleştirel Düşünme Becerisine ve Çevre Duyarlılığına Etkisi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale.
- Açıkgöz, M. (2006). *Sosyal Bilgiler Öğretiminde Gezi-Gözlem ve İnceleme Yönteminin Etkililiğinin İncelenmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Akar, C. (2001). *İlköğretim Sosyal Bilgiler Programının Değerlendirilmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon.
- Akengin, H., Dilek, A. ve Sağlam, D. (2002). İlköğretim 4 ve 5. Sınıf Öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Dersi

- ile İlgili Görüşleri. *19 Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29(2): 1-19.
- Akpınar, M. (2012). Ülkemizde Sosyal Bilgiler Öğretiminin Genel Amaçlarına Karşılaştırmalı Bir Bakış. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 20(2): 605-626.
- Akyürek Tay, B. (2002). *İlköğretim 4. ve 5. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Öğrencilerin Problem Çözme Becerilerini Geliştirmede İşbirliğine Dayalı Öğrenmenin Etkisi Konusunda Öğretmen, Müfettiş ve Uzman Görüşleri*, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Altınışık, S. (2001). *Sosyal Bilgiler Dersinde Çoklu Ortamın Öğrencilerin Akademik Başarıları ve Derse Karşı Tutumları Üzerindeki Etkisi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Altıntaş, S. (2005). İlköğretim 7. Sınıf Öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Dersine Yönelik Tutum Düzeyleri. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3(2): 1-12.
- Ankan, A. (2019). *Sosyal Bilgiler Dersinde REACT Stratejisine Dayalı Etkinliklerin Öğrencilerin Akademik Başarılarına, Sosyal Bilgiler Dersine Yönelik Tutumlarına ve Öğrenmenin Kalıcılığına Etkisi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın.
- Avcı, G. (2019). *Sınıf Dışı Eğitimin İlkokul Öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Dersine Yönelik Tutum, Başarı ve Hatırda Tutma Düzeyine Etkisi*, Yayınlanmamış Doktora tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Ayten, P. (2006). *İlköğretim Okullarında Sosyal Bilgiler Dersini Yürüten 4.ve 5. Sınıf Öğretmenlerinin Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programına İlişkin Görüşleri*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Barr, R., Barth, J., and Shermis, S.S. (1978). *The Nature of the Social Studies*. California: ETC Publications, 1978.
- Barth, L. J. ve Demirtaş, A. (1997). *İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğretimi*. Ankara: YÖK.
- Deveci, H. (2003). *Sosyal Bilgiler Dersinde Probleme Dayalı Öğrenmenin Öğrencilerin Derse İlişkin Tutumlarına, Akademik Başarılarına ve Hatırlama Düzeylerine Etkisi*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Doğanay, A. (2002). Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi. (Editörler: Cemil Öztürk ve Dursun Dilek). *Sosyal Bilgiler Öğretimi İçinde* (s. 15-46). Ankara: PagemA Yayıncılık.
- Doğanay, A. (2015). Değerler Eğitimi. (Editör: Cemil Öztürk). *Sosyal Bilgiler Öğretimi Demokratik Vatandaşlık Eğitimi İçinde* (s.225-256). Ankara: Pegem Akademi.
- Durna, İ. H. (2019). *Sosyal Bilgiler Dersinde Jigsaw-ı Tekniği Kullanımının Öğrenci Başarısına, Bilgilerin Kalıcılığına ve Derse Karşı Tutuma Etkisi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Antalya.
- Gül, B. (2011). *Ortaöğretim Öğrencilerinin Öğrenme Stilleri İle Ders Çalışma Stratejileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi (Beşiktaş İlçesi Örneği)*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya.
- Heper, M. ve Sayarı, S. (2016). *Dünden Bugüne Türkiye Tarih Politika Toplum ve Kültür*. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Kabapınar, Y. (2007). *İlköğretimde Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi*. Ankara: Maya.
- Kadioğlu Ateş, H. (2015). *Projeye Dayalı Öğrenme Yönteminin Öğrencilerin Görsel Sunu Uygulamalarına ve Sosyal Bilgiler Dersine İlişkin Tutumlarına Etkisi*. İstanbul: Morpa Ofset.
- Kadioğlu, H. (2007). *Projeye Dayalı Öğrenme Yönteminin Öğrencilerin Görsel Sunu Uygulamalarına ve Sosyal Bilgiler Dersine İlişkin Tutumlarına Etkisi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Kağıtçıoğlu, Ç. (2010). *Günümüzde İnsan ve İnsanlar Sosyal Psikolojiye Giriş*, (12. Basım). İstanbul: Evrim.

- Kan, A. ve Akbaş, A. (2005). Lise Öğrencilerinin Kimya Dersine Yönelik Tutum Ölçeği Geliştirme Çalışması. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(2): 227-237.
- Karataş, B. (2019). *Dijital Öykü Kullanımının Sosyal Bilgiler Dersinde Öğrencilerin Akademik Başarı ve Tutumlarına Etkisi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Muğla.
- Kayalı, H. (2003). İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Dersine Yönelik Tutumları. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 18(18): 78-92.
- Kılıç, D. (1996). İlkokul 5. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinin Öğretmenlerin Görüşleri Çerçevesinde Değerlendirilmesi. *Çağdaş Eğitim*, 0(221): 30-34.
- Koç, İ. (2008). *Çoklu Zekâ Kuramına Dayalı Olarak Gerçekleştirilen Proje Tabanlı Öğrenmenin Öğrencilerin 7. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersindeki Tutum ve Erişilerine Etkisi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Köstüklü, N. (2016). *Sosyal Bilimler ve Tarih Öğretimi*, (2. Baskı). Konya: Çizgi.
- Meydan, A. (2015). Sosyal Bilimler Disiplininde Coğrafyanın Yeri ve Önemi. (Editör: Cemil Öztürk). *Sosyal Bilgiler Öğretimi Demokratik Vatandaşlık Eğitimi İçinde* (s. 63-80). Ankara: Pegem Akademi
- Özkal, N.; Güngör, A. ve Çetingöz, D. (2004). Sosyal Bilgiler Dersine İlişkin Öğretmen Görüşleri ve Öğrencilerin Bu Derse Yönelik Tutumları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 10(40): 600-615.
- Özkal, N. ve Çetingöz, D. (2006). Cinsiyet, Sınıf Düzeyi ve Başarı Durumlarına Göre İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Dersine Yönelik Tutumları. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, 0(31): 22-28.
- Özkan, S. (2020). *Sınıf Öğretmenlerinin Sosyal Bilgiler Dersine İlişkin Tutumları ve Küresel Vatandaşlık Görüşleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Zonguldak.
- Öztürk, C. (2015). *Sosyal Bilgiler Öğretimi Demokratik Vatandaşlık Eğitimi*, (Ed.). Ankara: Pegem Akademi
- Öztürk, C. ve Baysal, N. (1999). İlköğretim 4-5. Sınıf Öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Dersine Yönelik Tutumu. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 0(6): 13- 21.
- Polat, S , Baş, G . (2012). 5E Yapılandırmacı Öğrenme Modelinin Sosyal Bilgiler Dersinde Öğrencilerin Erişi Düzeyine Etkisi. *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3 (2): 69-92 .
- Saktanber, A. ve Beşpınar, F. U. (2016). Gençlik. (Editörler: Metin Heper ve Sabri Sayarı). *Dünden Bugüne Türkiye Tarih Politika Toplum ve Kültür İçinde* (s.471-487). İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Savaş, B. ve Ünüvar, P. (1999). *Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi. Modül 8. MEB İlköğretimde Etkili Öğretme ve Öğrenme Öğretmen El Kitabı*. Burdur: MEB Yayınları.
- Sönmez, V. (1998). *Sosyal Bilgiler Öğretimi ve Öğretmen Kılavuzu*. Ankara: Anı Yayınları.
- Sözer, E. (2008). Sosyal Bilgiler Dersinin Tanımı, Kapsamı ve İlköğretim Programındaki Yeri. (Editör: şeifk Yaşar). *Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi İçinde* (s. 41-55). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları, 1807.
- şahin, T.; Çakır, Ö. S. ve şahin, B. (2000). İlköğretim 6. Sınıf Öğrencilerinin Fen Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Derslerine Karşı Tutumları, Akademik Benlik Kavramları ve Bilişsel Öğrenme Düzeyleri. *Eğitim Araştırmaları, MEB, Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı Yayınları*. Ankara, 3(4): 133-138.
- şerifoğlu Hiçyılmaz, G. (2013). *Sosyal Bilgiler Öğretiminde Beyin Temelli Öğrenme Yaklaşımına Uygun Ortam Tasarımının Öğrencilerin Akademik Başarılarına ve Derse Yönelik Tutumlarına Etkisi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Taşyürek, Z. (2017). *Sosyal Bilgiler Dersinde İnternet Kullanımının Öğrencilerin Akademik Başarılarına*,

- Bilgilerin Kalıcılığına ve Derse Karşı Tutumlarına Etkisi*, Yayınlanmamış Doktora tezi, Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Tay, B. (2010). Sosyal Bilgiler Öğretiminin Dünü Bugünü ve Yarını. (Editörler: Refik Turan ve Kadir Ulusoy). *Sosyal Bilgilerin Temelleri İçinde* (s. 3-20). Ankara: Maya Akademi.
- Tay, B. Akyürek Tay, B. (2006). Sosyal Bilgiler Dersine Yönelik Tutumun Başarıya Etkisi. *Gazi Üniversitesi Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 4(1): 73-82.
- Taymaz, E. (2016). İstihdam, Eşitsizlik ve Yoksulluk. (Editörler: Metin Heper ve Sabri Sayarı). *Dünden Bugüne Türkiye Tarih Politika Toplum ve Kültür İçinde* (s. 471-487). İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Turan, R. ve Ulusoy, K. (2010). *Sosyal Bilgilerin Temelleri*. (Ed.). Ankara: Maya Akademi.
- Ulukaya-Öteleş, Ü. (2019). *Sosyal Bilgiler Dersinde Proje Tabanlı Öğrenme Yönteminin Öğrencilerin Akademik Başarısına, Derse Karşı Tutumuna ve Sınıf Ortamına İlişkin Demokratik Tutumuna Etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Fırat Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Elazığ.
- Vatansever-Bayraktar, H. ve İşleyen, M. (2018). Öğretmen Adaylarının Öğretim Teknolojisi ve Materyal Tasarımı Dersine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 6(79): 208-230.
- Vatansever-Bayraktar, H.; Kadioğlu Ateş, H. and Afat, N. (2019). An Analysis On The Relationship Between Primary School Teachers' Self-Efficacy Beliefs and Attitudes Towards Gifted Education, *International Journal of Eurasia Social Sciences*, 10(38): 1099-1124.
- Welton, D. and Mallan J. T. (1999). *Children and Their World: Strategies for Teaching Social Studies*. Sixth Edition. New York: Houghton Mifflin Company.
- Yıldız, S. (2015). *İlköğretim 6,7. ve 8. Sınıf Öğrencilerinin Ders Çalışma Alışkanlıklarının Sosyal Bilgiler Dersi Akademik Başarısı İle Derse Karşı Tutumu Arasındaki İlişki*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bolu.

EK 1.
SOSYAL BİLGİLER DERSİ TUTUM ÖLÇEĞİ

	Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
Sosyal bilgiler dersi ilgimi çeker.				
Sosyal bilgiler dersi konularını severim.				
Arkadaşlarımla sosyal bilgiler dersi konularını tartışmaktan hoşlanırım.				
Çalışma zamanımın çoğunu sosyal bilgiler dersine ayırmak isterim.				
Sosyal bilgiler dersinde daha çok şey öğrenmek isterim.				
Severek çalıştığım ders sosyal bilgiler dersidir.				
Sosyal bilgiler dersinin ders saatinin daha fazla olmasını isterim.				
Boş zamanımda sosyal bilgiler dersine çalışmaktan zevk alırım.				
Sosyal bilgiler dersinin başlaması için sabırsızlanırım.				
Sosyal bilgiler dersini öğrenmek hayatımı kolaylaştırır.				

